

**СПРАВА «ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ КОНСОРЦІУМ
«ІНВЕСТИЦІЙНО-МЕТАЛУРГІЙНИЙ СОЮЗ»
(CASE OF INDUSTRIAL FINANCIAL CONSORTIUM INVESTMENT
METALLURGICAL UNION v. UKRAINE)**

(Заява № 10640/05)

Стислий виклад рішення від 26 червня 2018 року

У 2004 році Фонд державного майна України (далі — Фонд) оголосив конкурс з продажу підприємства «Криворіжсталь». Промислово-фінансовий Консорціум «Інвестиційно-металургійний Союз» (далі — підприємство-заявник) взяло участь у цьому конкурсі та за результатами було оголошено переможцем.

У подальшому законність приватизації підприємства оскаржувалась в окремих провадженнях у судах загальної юрисдикції та господарських судах. До кінця 2004 року провадження у судах загальної юрисдикції завершилися, суди трьох інстанцій визнали продаж підприємства «Криворіжсталь» законним. Згодом провадження було відновлене в порядку виключного провадження за заявою про перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами, поданою приватною особою. Ця особа не брала участі в основному провадженні, а отже, за чинним на той час законодавством України не мала права подати таку заяву.

Провадження у господарських судах завершилося ухваленням Господарським судом м. Києва рішення про законність приватизації підприємства «Криворіжсталь». Вищий господарський суд України залишив це рішення без змін.

Рішення, ухвалене у господарському провадженні, було скасовано за касаційним поданням Генерального прокурора України, поданим до Верховного Суду України. Провадження завершилося ухваленням рішення, відповідно до якого приватизацію було визнано незаконною. Згодом за результатами нового конкурсу, підприємство «Криворіжсталь» було продано іншій компанії.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) підприємство-заявник скаржилося в основному за пунктом 1 статті 6 та статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на несправедливість проваджень, за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, що несправедливі провадження призвели до незаконного позбавлення його власності, та на порушення статей 10, 11, 13, 14 та 18 Конвенції.

Розглянувши скаргу за пунктом 1 статті 6 та статті 13 Конвенції, Європейський суд вказав, що скарги підприємства-заявника мають розглядатись лише за пунктом 1 статті 6 Конвенції. Європейський суд розглянув окремо скарги щодо кожного провадження: у судах загальної юрисдикції та господарських судах.

Щодо провадження у судах загальної юрисдикції Європейський суд поспався на свою попередню практику та вказав, що ані заява приватної особи, ані рішення суду загальної юрисдикції не ґрунтувалися на «особливих та непереборних обставинах», які б виправдали втручання в остаточне та обов'язкове для виконання рішення, ухвалене на користь підприємства-заявника.

Щодо провадження у господарських судах Європейський суд вказав, що прийнявши до розгляду касаційне подання Генерального прокурора України, внесене з пропусшенням строку, та скасувавши зрештою остаточні рішення судів, Верховний Суд України порушив принцип юридичної визначеності.

Європейський суд дійшов висновку, що рішення, якими були скасовані рішення судів загальної юрисдикції та господарських судів, порушили принцип юридичної визначеності та відповідний законний інтерес підприємства-заявника у повазі до остаточного вирішення спору щодо його цивільних прав у цих провадженнях. Оскаржувані провадження, розглянуті в цілому та з урахуванням заяв, зроблених Президентом і Прем'єр-Міністром України у період з січня до квітня 2005 року, не відповідали вимогам справедливості у розумінні під пункту 1 статті 6 Конвенції.

Розглянувши скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, Європейський суд констатував відсутність порушення з огляду на таке. У цій справі не було втручання офіційних осіб у судовий процес, рішення, ухвалені господарськими судами у період з квітня до серпня 2005 року, не суперечили «принципу законності» у розумінні статті 1 Першого протоколу до Конвенції. Також підприємство-заявник не довело, що воно було позбавлене можливості ефективно захистити свої майнові права та відповідні інтереси під час відновленого провадження у господарських судах.

Інші скарги підприємства-заявника за статтями 10, 11, 14 та 18 Конвенції Європейський суд відхилив як явно необґрунтовані відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції, оскільки вони не виявляли жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* долучити до розгляду по суті заперечення Уряду щодо статусу потерпілого підприємства-заявника у зв'язку з його скаргами за пунктом 1 статті 6 Конвенції на скасування остаточних судових рішень, ухвалених на його користь у лютому 2005 року, та *відхиляє* його;

2. *Вирішує* долучити до розгляду по суті заперечення Уряду щодо явної необґрунтованості скарги підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції на порушення гарантій незалежності та безсторонності під час провадження у господарських судах у період з лютого до серпня 2005 року та *відхиляє* його;

3. *Оголошує* прийнятними такі скарги:

(а) скарги підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції на скасування остаточних судових рішень, ухвалених на його користь у лютому 2005 року; та

(б) скаргу підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції на порушення гарантій незалежності та безсторонності під час провадження у господарських судах у період з лютого до серпня 2005 року; та

(с) скарги підприємства-заявника за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на несправедливість провадження щодо його майна, 93,02 % акціонерного капіталу підприємства «Криворіжсталь», та невідшкодування органами влади йому витрат за зроблені ним покращення цього майна;

4. *Оголошує* решту скарг у заяві неприйнятними;

5. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

6. *Постановляє*, що не було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції;

7. *Відхиляє* вимоги підприємства-заявника щодо справедливої сатисфакції.»